

На основу члана 345. став 7. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др закон и 40/21), Влада доноси

УРЕДБУ О ОПЕРАТИВНИМ РЕЗЕРВАМА ДЕРИВАТА НАФТЕ, УГЉА И ДРУГИХ ЕНЕРГЕНАТА

Члан 1.

Овом уредбом ближе се прописују услови и начин постепеног обезбеђења, коришћења и обнављања оперативних резерви деривата нафте, угља и других енергената.

Члан 2.

Енергетски субјекти који обављају делатност производње деривата нафте дужни су да обезбеде оперативне резерве деривата нафте које су једнаке десетодневној просечној количини моторних бензина и гасних уља, односно петнаестодневној просечној количини млазног горива, које су ставили на тржиште Републике Србије у претходној години из сопствене производње, према структури и количини деривата нафте који су стављени на тржиште.

Енергетски субјекти који обављају делатност трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривом, биотечностима, компримованим природним гасом, утечњеним природним гасом и водоником, осим оних који обављају само трговину компримованим природним гасом и/или утечњеним природном гасом и/или водоником, а који увозе деривате нафте, дужни су да обезбеде оперативне резерве деривата нафте, које су једнаке десетодневној просечној количини моторних бензина и гасних уља, односно петнаестодневној просечној количини млазног горива, које су ставили на тржиште Републике Србије у претходној години из увоза, према структури и количини деривата нафте који су стављени на тржиште.

Члан 3.

Енергетски субјекти који обављају делатност производње електричне енергије и/или комбиноване производње електричне и/или топлотне енергије дужни су да обезбеде оперативне резерве деривата нафте и/или угља у количини која ће омогућити најмање 15 дана њихове просечне производње електричне и/или топлотне енергије у јануару, фебруару и марту за претходних пет година, према структури и количини остварене просечне потрошње у наведеном периоду.

Просечна производња из става 1. овог члана односи се на просечну производњу при раду постројења на техничком минимуму.

Енергетски субјекти који обављају делатност производње топлотне енергије из деривата нафте и/или угља за снабдевање крајњих купаца топлотном енергијом дужни су да обезбеде оперативне резерве деривата нафте и/или угља у количини која ће омогућити најмање 15 дана њихове просечне производње топлотне енергије у јануару, фебруару и марту за претходних пет година, према структури и количини остварене просечне потрошње у наведеном периоду.

Енергетски субјекти који обављају делатност производње топлотне енергије из природног гаса за снабдевање крајњих купаца топлотном енергијом дужни су да обезбеде могућност супституције природног гаса другим енергентом у количини која

ће омогућити најмање 15 дана њихове просечне производње топлотне енергије у јануару, фебруару и марту за претходних пет година.

Други енергенти из става 4. овог члана, поред деривата нафте и угља могу бити и биомаса, сагласно закону којим се уређује област енергетике .

Члан 4.

Оперативне резерве, сагласно закону којим се уређује област енергетике, формирају се постепено до 1. јануара 2028. године, у складу са чланом 5. ове уредбе.

Од 1. јануара 2028. године, оперативне резерве из члана 2. ове уредбе одржавају се у количини из члана 2. ове уредбе, при чему се текућа година у смислу ове уредбе рачуна од 1. јула текуће године до 30. јуна наредне године.

Изузетно од члана 2. ове уредбе висина оперативних резерви за 2022/2023 годину рачуна се на основу просечне количине деривата нафте која је стављена на тржиште Републике Србије из производње и увоза претходне три године (2019, 2020. и 2021. година)

Од 1. јануара 2028. године, оперативне резерве из члана 3. ове уредбе одржавају се у количини из члана 3. ове уредбе.

Члан 5.

Оперативне резерве деривата нафте из члана 2. ове уредбе формирају се постепено, следећом динамиком израженом у данима просечног стављања на тржиште тих деривата нафте у Републици Србији:

За моторне бензине и гасна уља за моторе са унутрашњим сагоревањем:

- од 1. јула 2022. до 30. јуна 2023. године: 4 дана
- од 1. јула 2023. до 30. јуна 2024. године: 5 дана
- од 1. јула 2024. до 30. јуна 2025. године: 6 дана
- од 1. јула 2025. до 30. јуна 2026. године: 7 дана
- од 1. јула 2026. до 30. јуна 2027. године: 8 дана
- од 1. јула 2027. до 30. јуна 2028. године: 10 дана

За млазна горива:

- од 1. јула 2022. до 30. јуна 2023. године: 9 дана
- од 1. јула 2023. до 30. јуна 2024. године: 10 дана
- од 1. јула 2024. до 30. јуна 2025. године: 11 дана
- од 1. јула 2025. до 30. јуна 2026. године: 12 дана
- од 1. јула 2026. до 30. јуна 2027. године: 13 дана
- од 1. јула 2027. до 30. јуна 2028. године: 15 дана

Оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или других енергената из члана 3. ове уредбе формирају се постепено, следећом динамиком израженом у данима просечне производње електричне и/или топлотне енергије у јануару, фебруару и марту за претходних пет година:

- од 1. јула 2022. до 31. децембра 2024. године: 5 дана,
- од 1. јануара 2025. до 31. децембра 2027. године: 10 дана,
- од 1. јануара 2028. године надаље: 15 дана.

За енергетске субјекте који обављају делатност производње топлотне енергије из природног гаса, који у моменту ступања на снагу ове уредбе немају техничко-технолошких могућности коришћења других енергената за супституцију природног гаса, оперативне резерве из члана 3. став 3. ове уредбе формирају се постепено, следећом динамиком израженом у данима просечне производње топлотне енергије у јануару, фебруару и марту за претходних пет година:

- од 1. јануара 2025. до 31. децембра 2027. године: 5 дана,
- од 1. јануара 2028. године надаље: 15 дана.

Одговорно лице у енергетском субјекту из става 5. овог члана доставља министарству надлежном за послове енергетике изјаву да не постоје техничко-технолошких могућности коришћења других енергената за супституцију природног гаса у моменту ступања на снагу ове уредбе, изјављену под кривичном и материјалном одговорношћу.

Члан 6.

У оперативне резерве из члана 2. и 3. ове уредбе деривата нафте не рачунају се количине:

- 1) деривата нафте у резервоарима возила и другим саобраћајним средствима, а које служе искључиво за погон тих возила, односно саобраћајних средстава;
- 2) деривата нафте које се налазе у складиштима бродова, цевоводима, железничким цистернама, аутоцистернама, резервоарима бензинских станица и на танкерима који плове;
- 3) деривата нафте, угља или других енергената који су ускладиштени код крајњих потрошача који нису дужни да формирају и одржавају оперативне резерве из члана 2. и 3. ове уредбе.

Члан 7.

Оперативне резерве чувају се на територији Републике Србије.

Деривати нафте у којима се формирају и одржавају оперативне резерве из чл.2. и 3. ове уредбе у сваком моменту морају испуњавати захтеве у погледу квалитета у складу са прописима који уређују техничке и друге захтеве које морају да испуне течна горива нафтног порекла.

Члан 8.

Оперативне резерве деривата нафте из члана 2. ове уредбе могу се формирати и одржавати у моторним бензинима, млазним горивима и гасним уљима за моторе са унутрашњим сагоревањем и опцијским уговорима за наведене деривате уколико је дериват нафте који је предмет опцијског уговора ускладиштен на територији Републике Србије.

Изузетно од става 1. овог члана, у периодима припреме и трајања ремонта рафинеријских капацитета, као и 15 дана након завршетка ремонта, оперативне резерве из става 1. овог члана могу се одржавати у сировој нафти, а најдуже три месеца годишње.

При чувању оперативних резерви деривата нафте из става 1. овог члана, оперативне резерве безоловних моторних бензина су једнаке без обзира на октански број, оперативне резерве гасног уља 0,1 заменски се могу чувати у гасном уљу типа EVRO DIZEL (еквивалент замене износи 1,00).

У случају из става 2. овог члана, еквивалент сирове нафте за утврђену обавезу формирања и одржавања оперативних резерви деривата нафте износи:

- за безоловне моторне бензине – 1,30;
- за млазна горива – 1,40;
- за гасна уља – 1,25.

Члан 9.

Оперативне резерве деривата нафте из члана 3. ове уредбе могу се формирати и одржавати у сировој нафти, дериватима нафте који се користе као енергетска горива и опцијским уговорима уколико је дериват нафте који је предмет опцијског уговора ускладиштен на територији Републике Србије. Најмање једна трећина обавезе чувања ових резерви треба да буде у готовим производима. Једна трећина обавезе чувања резерви у готовим производима у смислу ове уредбе односи се на сваку поједину врсту деривата нафте за коју се оперативне резерве формирају и одржавају.

При чувању оперативних резерви деривата нафте из става 1. овог члана у готовим производима, све оперативне резерве уља за ложење су у смислу ове уредбе једнаке и заменски се могу чувати у гасном уљу екстра лаког (еквивалент замене износи 1,00).

Уколико се оперативне резерве деривата нафте из члана 3. ове уредбе формирају и одржавају у сировој нафти, еквивалент сирове нафте за утврђену обавезу формирања и одржавања оперативних резерви деривата нафте износи 1,25.

Члан 10.

Издавалац опцијског уговора из члана 8. и 9. ове уредбе може бити енергетски субјект који обавља енергетску делатност трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривом, биотечностима, компримованим природним гасом, утечњеним природним гасом и водоником, енергетски субјект који обавља делатност производње електричне енергије, енергетски субјект који обавља делатност производње топлотне енергије и енергетски субјект који обавља енергетску делатност комбиноване производње електричне и топлотне енергије.

Енергетски субјект из члана 2. и 3. ове уредбе (у даљем тексту: обвезник формирања и чувања оперативних резерви) може да купи деривате нафте, угља и други енергент који су предмет опцијског уговора искључиво након доношења акта из члана 15. ове уредбе о коришћењу оперативних резерви. Обвезник формирања и чувања оперативних резерви купује деривате нафте ради стављања на тржиште, а у овом случају продаја деривата нафте од стране енергетског субјекта из става 1. овог члана се не сматра трговином у смислу прописа којима се уређује област енергетике.

Оперативне резерве деривата нафте из члана 3. ове уредбе које су предмет уговора из става 1. овог члана могу да се чувају у готовом производу и сировој нафти уз примену еквивалента из члана 10. став 3. ове уредбе.

Уколико се оперативне резерве из члана 3. ове уредбе чувају у сировој нафти, у случају доношења акта о коришћењу оперативних резерви из члана 15. ове уредбе, издавалац опцијског уговора дужан је да енергетском субјекту прода и испоручи номиналну количину деривата нафте који су предмет уговора, у року не дужем од 5 дана.

Издавалац опцијског уговора из става 1. овог члана не може количину деривата нафте или сирове нафте који су предмет закљученог опцијског уговора истовремено да рачуна као сопствене оперативне резерве деривата нафте, нити да на количину деривата нафте или сирове нафте који су предмет закљученог опцијског уговора закључује опцијске уговоре са другим обвезницима формирања и чувања оперативних резерви из члана 2. и 3. ове уредбе.

Обвезник формирања и чувања оперативних резерви доставља копију уговора из става 1. овог члана министарству надлежном за послове енергетике у року од седам дана од склапања уговора.

Члан 11.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви дужни су до 30. априла текуће године доставити министарству надлежном за послове енергетике План формирања и одржавања оперативних резерви за наредну годину, усаглашено са чланом 5. ове уредбе (у даљем тексту: План), којим ће бити утврђена количина и структура деривата нафте и/или угља и/или других енергената који се чувају као оперативне резерве.

Количина и структура деривата нафте за обвезнике формирања и чувања оперативних резерви мора бити усаглашена са подацима које ови енергетски субјекти достављају сагласно пропису којим је уређена методологија прикупљања и обраде података и обрачун просечног дневног нето увоза, просечне дневне потрошње и количина обавезних резерви нафте и деривата нафте.

План из става 1. овог члана садржи следеће податке, у зависности од енергетске делатности коју енергетски субјекат обавља:

1. Извештај о количини деривата нафте који су стављени на тржиште у претходној години, по деривату, усаглашен са подацима из става 2. овог члана;

2. Извештај о потрошњи деривата нафте и/или угља и/или природног гаса за месеце јануар, фебруар и март за последњих пет година, укључујући текућу;

3. Утврђене количине деривата нафте и/или угља и/или других енергената које треба чувати као оперативне резерве;

4. Локација и други подаци о складиштима у којима би се чувале оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или других енергената;

5. Дневни капацитети складишта у којима би се чувале оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или других енергената - утовар/истовар;

6. Други битни подаци.

Енергетски субјекти из члана 3. став 3. ове уредбе дужни су да у план из става 1. овог члана унесу активности које ће да предузму како би обезбедили техничко-технолошке могућности коришћења других енергената за супституцију природног гаса.

Количина и структура деривата нафте из става 1. овог члана исказују се у тонама, заокружено на стотину тона.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви на захтев министарства надлежног за послове енергетике достављају појашњења и додатне податке везано за План.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви дужни су одмах обавестити министарство надлежно за послове енергетике о свакој промени Плана из става 1. овог члана.

План из става 1. овог члана потписује одговорно лице обвезника формирања и чувања оперативних резерви. Под појмом одговорног лица подразумева се физичко лице које је у одговарајућем регистру уписано као законски заступник обвезника формирања и чувања оперативних резерви, или физичко лице кога је законски заступник обвезника формирања и чувања оперативних резерви својом одлуком овластио да потписује План.

План из става 1. овог члана уноси се у обрасце који су одштампани уз ову Уредбу и чине њен саставни део и то: О-1 Подаци о обвезнику формирања и чувања оперативних резерви; О-2 Количина деривата нафте стављена на тржиште у претходној

години; О-3 Просечна дневна потрошња енергената у јануару, фебруару и марту; О-4 План оперативних резерви деривата нафте; О-5 План оперативних резерви енергената;

О-6 Подаци о складиштима и О-7 Подаци о инвестицијама.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви достављају податке на обрасцима из става 9. овог члана у папирној форми и електронски уписом у базу енергетских података Интегрисани менаџмент информациони систем (ИМИС), почев од дана примене надограђеног софтверског решења које подржава ову доставу.

Члан 12.

Оперативне резерве су резерве намењене тржишту деривата нафте, угља и других енергената у својини енергетских субјеката из члана 2. и 3. ове уредбе, односно енергетских субјеката из члана 10. став 1. ове уредбе.

Сирова нафта из члана 8. ове уредбе у којој се заменски чувају оперативне резерве деривата нафте морају да се складиште у резервоарима рафинерије и/или резервоарима који су саставни део система за транспорт нафте нафтоводима којим се снабдева рафинерија.

Члан 13.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви дужни су да:

1) У сваком тренутку имају на стању ускладиштену количину деривата нафте и/или угља и/или других енергената одговарајућег квалитета, сагласно члану 6. ове уредбе, осим у случају обнављања оперативних резерви, замене квалитета оперативних резерви у циљу усклађивања квалитета деривата са периодима и класама деривата према важећем пропису којим се уређује квалитет деривата нафте, о чему унапред обавештавају министарство надлежно за послове енергетике, као и у случајевима више силе.

У случају обнављања оперативних резерви и замене квалитета оперативних резерви, обвезници формирања и чувања оперативних резерви морају имати ускладиштену најмање половину прописане количине деривата нафте из члана 5. ове уредбе за време замене квалитета у складу са прописом којим се уређује квалитет деривата нафте, и то најдуже 30 дана за сезону лето и 30 дана за сезону зима, односно најдуже 60 дана годишње.

2) Воде дневну евиденцију стања резерви деривата нафте по дериватима нафте и резервоарима;

3) У сваком тренутку обезбеде приступ ускладиштеним оперативним резервама и ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на оперативне резерве овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од стране министарства надлежног за послове енергетике.

Уколико се оперативне резерве деривата нафте чувају у сопственим складиштима, уписаним у решење којим се издаје лиценца за обављање делатности трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривом, биотечностима, компримованим природним гасом, утечњеним природним гасом и водоником, обвезници формирања и чувања оперативних резерви дужни су да:

1) У реалном времену имају увид у стање складишта преко SCADA система;

2) Дозволе министарству надлежном за послове енергетике да у реалном времену прати стање складишта даљинским приступом SCADA система складишта.

Енергетски субјекти који обављају делатност складиштења нафте, деривата нафте и биогорива за обвезнике формирања и чувања оперативних резерви дужни су да:

1) У реалном времену имају увид у стање складишта преко SCADA система и да воде дневну евиденцију стања залиха деривата нафте по дериватима нафте, сировој нафти, резервоарима и уговорним партнерима;

2) У сваком тренутку евидентирано стање складишта одговара стварном стању складишта;

3) У сваком тренутку омогуће приступ ускладиштеним дериватима нафте и сировој нафти и ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на оперативне резерве овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од стране министарства надлежног за послове енергетике;

4) Дозволе министарству надлежном за послове енергетике да у реалном времену прати стање складишта даљинским приступом SCADA система складишта.

Енергетски субјекти који обављају делатност складиштења нафте, деривата нафте и биогорива за обвезнике формирања и чувања оперативних резерви могу да у истом резервоару чувају истоврсне деривате нафте, за различите обвезнике формирања и чувања оперативних резерви на основу засебно закључених уговора о складиштењу.

Енергетски субјекти из члана 10. став 1. ове уредбе, дужни су да:

1) У реалном времену имају увид у стање складишта преко SCADA система и да воде дневну евиденцију стања залиха деривата нафте по дериватима нафте, сировој нафти, резервоарима и уговорним партнерима;

2) У сваком тренутку имају на стању ускладиштену количину деривата нафте одговарајућег квалитета, односно сирове нафте сагласно закљученим уговорима са енергетским субјектима из члана 2. и 3. ове уредбе;

3) Дозволе министарству надлежном за послове енергетике да у реалном времену прати стање складишта даљинским приступом SCADA система складишта;

4) У сваком тренутку ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на оперативне резерве овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од стране министарства надлежног за послове енергетике.

Енергетски субјекти из члана 10. став 1. ове уредбе могу да у истом резервоару чувају истоврсне деривате нафте за различите обвезнике формирања и чувања оперативних резерви деривата нафте на основу засебно закључених уговора из члана 10. став 1. ове уредбе.

Појединачни подаци из става 3. тачка 2), става 4. тачка 4) и става 6. тачка 4) овог члана штите се у складу за законом којим је уређена област пословне тајне.

Члан 14.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви деривата нафте дужни су да извештавају о висини оперативних резерви, сагласно правилнику којим је уређено вођење регистра обавезних резерви нафте и деривата нафте и састављање месечних статистичких извештаја о количини, квалитету, структури и размештају обавезних и других резерви нафте и деривата нафте.

Енергетски субјекти из члана 3. ове уредбе који чувају оперативне резерве угља и других енергената, дужни су да до 10. дана текућег месеца известе министарство надлежно за послове енергетике о количини и локацијама на којима су задњег дана претходног месеца ускладиштене оперативне резерве угља и других енергената

писаним и електронским путем на електронску адресу објављену на интернет страници министарства.

Обвезници формирања и чувања оперативних резерви из члана 2. и 3 ове уредбе који обавезу формирања и чувања оперативних резерви испуњавају закључењем опцијског уговора , поред извештаја из става 1. овог члана, достављају до 10. дана текућег месеца министарству надлежном за послове енергетике и извештај акредитоване независне контролне организације са седиштем у Републици Србији о количини и квалитету оперативних резерви које се чувају у поједином складишту на основу уговора из члана 10. став 1. ове уредбе, задњег дана претходног месеца.

Члан 15.

Оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или дугог енергената користе се у случају краткотрајних поремећаја на тржишту, услед хаварија и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност рада појединих делова енергетског система или енергетског система у целини.

Иницијативу за коришћење оперативних резерви деривата нафте и/или угља и/или дугог енергената могу покренути обвезници формирања и чувања оперативних резерви, као и надлежни државни органи.

Оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или дугог енергената користе се у складу са актом министра надлежног за послове енергетике, а који се доноси у складу са актом којим се утврђује Програм мера у случају када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима

У случају доношења акта о коришћењу оперативних резерви, министар надлежан за послове енергетике утврђује и разуман рок за обнављање оперативних резерви на ниво пре доношења акта о коришћењу оперативних резерви.

Члан 16.

Надзор над спровођењем ове уредбе врше министарство надлежно за послове енергетике.

Инспекцијски надзор над спровођењем ове уредбе врши министарство надлежно за послове енергетике преко енергетских инспектора.

Члан 17.

Казниће се за привредни преступ енергетски субјект - правно лице из чл. 2. и 3. ове уредбе ако не обезбеди оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или других енергената у складу са чл. 2. и 3. ове уредбе, новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара.

Одговорно лице у енергетском субјекту - правном лицу из чл. 2. и 3. ове уредбе казниће се за привредни преступ из става 1. овог члана, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

За привредни преступ из става 1. овог члана, правном лицу се може изрећи и мера забране да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од шест месеци до три године.

Члан 18.

Казниће се за прекршај енергетски субјект - правно лице из чл. 2. и 3. ове уредбе, ако не доставља план из члана 11. и извештај из члана 14. ове уредбе, новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара.

Одговорно лице у енергетском субјекту - правном лицу из чл. 2. и 3. ове уредбе, казниће се за прекршај из става 1. овог члана, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Члан 19.

Казниће се за прекршај енергетски субјект - предузетник из чл. 2. и 3. ове уредбе, ако не обезбеди оперативне резерве деривата нафте и/или угља и/или других енергената у складу са чл. 2. и 3, ове уредбе, новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара .

Казниће се за прекршај енергетски субјект - предузетник из чл. 2. и 3. ове уредбе, ако не доставља план из члана 11. и извештај из члана 14. ове уредбе , новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Члан 20.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 01.01.2022. године.